

El nabiu és un fruit comestible de color negre blavós que neix a les nabineres dels boscos d'alta muntanya. Per a Joan González, nabiu s'escriu amb majúscula i representa hores i hores de treball dedicades a difondre l'activitat de l'Associació Catalana Nabiu, de la qual és el president.

NABIU, promou la integració sociolaboral de les persones amb dificultats d'aprenentatge

L'entrevista ha estat curta però força enriquidora. Després d'una conversa de, poc més d'una hora, la meua perspectiva sobre l'activitat de Nabiu ha canviat totalment. Els coneixia per la col·laboració que hi ha hagut, els últims anys, en el repartiment dels lots de Nadal i en l'enviament d'alguns números d'aquest periòdic als vostres domicilis. No sé ben bé per què, m'havia fet la idea que es tractava d'un taller ocupacional que dona treball a persones que tenen dificultats intel·lectuals; però després de parlar amb el Joan González m'he adonat que el que pretenen va molt més enllà.

Actualment, el seu treball se centra en un seriós i ambiciós projecte d'investigació tècnica i empírica sobre el col·lectiu dels *borderline*, que són persones amb dificultats d'aprenentatge pel fet de tenir una capacitat intel·lectual inferior a la que es considera normal, però sense arribar al límit del 33% a partir del qual es parla de discapacitat intel·lectual.

Joan, pots explicar-nos quina és la situació actual dels *borderline*? El col·lectiu de nois i noies *borderline* són considerats, en l'actual sistema educatiu, alumnes amb necessitats educatives especials. El règim escolar actual els integra en centres educatius ordinaris o especials, segons els casos; però el cert és que això no resol definitivament les necessitats educatives específiques d'aquest col·lectiu.

A banda d'això, es presenta un greu problema quan els nens acaben la seva etapa escolar i s'han d'integrar en el món laboral. L'administració contempla ajudes per a la integració laboral de persones amb un grau de disminució superior al 33%, però no preveu cap tipus d'actuació per afavorir la inserció laboral de les persones *borderline*, que han d'enfrontar-se a un mercat laboral altament competitiu. El buit científic i legal que existeix en l'ordenament espanyol situa aquest col·lectiu en una permanent situació d'indefensió i marginalitat.

El vostre projecte pretén, justament, afavorir la inserció laboral dels *borderline*, oi? Efectivament. Fonamentalment, la nostra línia d'actuació se centra avui dia en dos camps molt concrets. D'una banda, en el foment de la contractació laboral dels *borderline* dins del sector públic, exclusivament. D'una altra banda, en el disseny d'un projecte multidisciplinari d'investigació que permeti definir la situació del *borderline*.

Està molt clara la necessitat de propiciar la inserció laboral dels *borderline*; però, què preteneu aconseguir mitjançant la investigació? Si actualment busquéssim una definició tècnica de què és un *borderline*, ens trobaríem davant d'un buit absolut que prové del sistemàtic oblit dels investigadors, dels científics, del poder públic i de la societat en general cap aquest col·lectiu. No s'ha escrit res, no hi ha cap definició ni conceptualització del *borderline*, no hi ha estudis que ens parlin de les seves capacitats intel·lectuals, dels seus com-

portaments i actituds, dels seus possibles déficits, de la seva situació jurídica; ni tan sols trobaríem propostes o anàlisis respecte a quin ha de ser el seu tractament més adequat.

Aquesta situació no passaria de ser una qüestió merament tècnica o conceptual, si no fos perquè té conseqüències que afecten directament les persones, el seu dret a realitzar-se com a tals i la impossibilitat de trobar el seu espai dins la societat. En el moment que s'ultrapassa l'àmbit conceptual i es produeixen greus indefensió, és quan apareix la urgència, l'autèntica necessitat d'equilibrar posicions i lluitar contra la marginació social i legal.

En què consisteix concretament la investigació? El projecte d'investigació té uns objectius clarament definits. Resumidament, podem parlar de quatre fites:

- Obtenir informació sobre la incidència de la integració laboral dels *borderline* -en la persona i en l'entorn de treball- i identificar els elements essencials que faciliten el procés d'inserció en el món laboral ordinari.
- Conèixer les principals característiques del col·lectiu *borderline* i obtenir informació sobre la seva problemàtica tant en l'edat escolar com en l'etapa de formació professional, així com un diagnòstic mèdic que pugui explicar el retard d'aprenentatge en aquestes dues etapes de la vida del *borderline*.
- Analitzar si els *borderline* mereixen globalment el tractament de persones amb discapacitat i, basant-nos en això, formular propostes d'adaptació de la normativa espanyola de valoració de la disminució.
- Aprofundir en la situació jurídica actual, especialment en l'aspecte ocupacional, i fer una anàlisi detallada del potencial dels *borderline* en l'estructura empresarial ordinària i dels avantatges de la seva inserció laboral en el mercat ordinari.

Qui porta a terme la investigació? Diverses institucions i professionals del sector de reconegut prestigi, s'han vinculat a Nabiu per dur a terme el projecte d'investigació. La Universitat de Barcelona i l'Institut Català d'Antropologia es faran càrrec de la investigació en l'àmbit antropològic; la Fundació Bosch i Gimpera ho farà de l'àmbit sociològic; la Universitat de Girona s'ocuparà de l'àmbit psicopedagògic; la Universitat Rovira i Virgili, de Tarragona, farà la investigació en l'àmbit jurí-

dic i en l'àmbit ocupacional ho farà la Universitat de Lleida.

Finalment, ens pots dir com deueu a terme aquesta tasca?

L'any 1997 vam obrir una línia de col·laboració amb l'Administració pública catalana. L'11 de novembre d'aquell any, la Generalitat de Catalunya signa el 1r Acord de Govern per a la inserció laboral dels *borderline*, projecte que constitueix un model pilot que fa possible la contractació de persones *borderline* per part de l'Administració pública catalana. Amb les successives ampliacions d'aquest acord -dues ampliacions que han allargat la vigència fins a l'any 2001- ja s'han fet efectives un total de 156 contractacions de persones *borderline*, que han treballat a temps parcial en diferents departaments de la Generalitat.

Val a dir que aquests acords ens van proporcionar el context adequat per iniciar, l'any 1999, un procés de contactes amb diferents empreses públiques que té la finalitat de materialitzar el projecte d'investigació en l'àmbit ocupacional, mitjançant l'establiment de convenis de col·laboració amb Nabiu. TMB i l'Autoritat Portuària, per exemple, ja han formalitzat contractacions de persones *borderline* arran d'aquest projecte.

I en el cas d'FGC, el passat 28 de juliol es va signar un conveni en el marc del qual estudiarem les alternatives d'ocupació de persones *borderline* que pot oferir FGC i avaluarem les possibilitats reals dels *borderline*. Un cop acabada aquesta fase d'anàlisi, serà el moment adequat per elaborar les conclusions a què s'hagi arribat en les fases anteriors i fer les propostes d'actuació i formació necessària, ja sigui en el mateix lloc de treball o mitjançant cursos externs.

Voldria destacar, però, que si bé fins ara la tasca s'ha desenvolupat fonamentalment en el territori català, Nabiu té la voluntat d'estendre el seu àmbit d'actuació més enllà, abastant, a mig i llarg termini, tot l'estat espanyol.

Joan, ens ha quedat alguna cosa per a dir? Penso que no res, però deixeu-me afegir una cosa. Agrair a totes les empreses públiques la sensibilitat que han mostrat vers la problemàtica dels *borderline* i, molt concretament a FGC, la bona rebuda que sempre ens ha dispensat. Espero que la nova línia de col·laboració que acabem d'obrir, per identificar tasques o funcions que puguin propiciar la contractació de persones *borderline* per part d'FGC, doni els fruits que tots esperem.

I per acabar, permeteu-me també que manifesti el meu reconeixement als responsables del Departament de Política Territorial i Obres Públiques, on treballa com a tècnic de gestió patrimonial, per la seva valuosíssima col·laboració i pel suport que sempre han prestat a l'activitat de Nabiu.

Joana Rodríguez Sánchez